

GANZEN IN NEDERLAND

Beleidsstandpunt van de Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging (KNJV)

Dit standpunt werd vastgelegd door het Landelijk Bestuur van de KNJV in de bestuursvergadering van 7 december 2011. De KNJV behartigt de belangen van haar leden en wildbeheereenheden. Daarbij zoekt de KNJV nadrukkelijk samenwerking met andere betrokken maatschappelijke organisaties, overheden en semi-overheden.

Inleiding en achtergrond

Ganzen, feiten en uitgangspunten:

- Nederland is een belangrijk land voor trekganzen en standganzen.
- Ganzen zijn waardevol en dragen bij aan de biodiversiteit.
- Nederland moet streven naar een duurzame staat van instandhouding van inheemse standganzen en trekganzen, zoals ook vastgelegd in Europese en nationale wetgeving.
- Ganzen kunnen in het kader van jacht duurzaam worden benut. Dit is internationaal erkend en vastgelegd in Europese regelgeving.
- Standganzen en trekganzen veroorzaken ook schade en overlast (landbouw, vliegveiligheid, natuur en recreatievoorzieningen).
- Jacht draagt bij aan preventie en terugdringing van ganzenschade.
- De jager is een deskundige vrijwilliger die een maatschappelijke rol vervult.
- De ganzenstand en daarmee samenhangend de schade (overlast en kosten) is de afgelopen jaren fors gestegen.
- Wilde ganzen passen als product prima bij de maatschappelijke trend en aandacht voor duurzaam verkregen voedsel.

Stand van zaken 2011

Er is sinds 2004 een winterganzenbeleid van kracht, het Beleidskader winterganzen, dat in principe tot 2013 in werking is. Dit beleid gaat uit van opvang van winterganzen in foerageergebieden en verjaging van ganzen met ondersteunend afschot buiten de foerageergebieden. Voor de zomerganzen/standganzen gelden provinciale Faunabeheerplannen op basis waarvan ontheffingen voor het beheren/bestrijden van ganzen worden afgegeven. Ook die faunabeheerplannen hebben een werkingsduur van meerdere jaren.

Ondanks de uitvoering van het winter- en zomerbeleid nemen de schade (overlast en kosten) voor de overheid, ondernemer en burger nog steeds toe. Dit komt onder meer door de sterke groei van het aantal standganzen, ofwel de ganzen die jaarrond in Nederland verblijven.

Deze constatering is niet alleen gedaan door de overheid, maar ook door de maatschappelijke organisaties die onderdeel uitmaken van het Beleidskader Faunabeheer (gevormd door 8 maatschappelijke organisaties, Rijk en IPO). De KNJV participeert eveneens in dit Beleidskader. De maatschappelijke organisaties (Ganzen-8) hebben dit jaar een plan/ganzenakkoord (Nederland Ganzenland) gemaakt, waarbij de KNJV na raadpleging van de achterban heeft aangegeven, niet in te kunnen stemmen met dit akkoord. Het bevat nog teveel open einden en er komen dusdanige praktische uitvoeringsproblemen naar voren dat het plan niet uitvoerbaar is. Bovendien wordt er geen invulling gegeven aan één van de

uitgangspunten in het akkoord, namelijk dat het standpunt van de KNJV (zoals ook vastgelegd in Europese regelgeving) dat jacht als verstandige benutting van de soorten gerespecteerd wordt. Daarmee ontstaat een eenzijdige benadering van de jager als vrijwilliger in de natuur, die een maatschappelijk en economisch probleem mee helpt oplossen. Bovenal is de jager echter vanuit historisch perspectief en overtuiging iemand die primair jaagt/benut in de periode dat dieren weerbaar zijn. Voor ganzen is dat de winterperiode. Het ganzenakkoord van de Ganzen-7 biedt daar geen ruimte voor.

Een andere relevante ontwikkeling is de totstandkoming van de Wet Natuur, waarin de status van een aantal ganzensoorten wijzigt, doordat zij in het concept wetsontwerp zijn toegevoegd aan de wildlijst.

Binnen de KNJV is na het uittreden uit de Ganzen-8 een werkgroep opgestart die een conceptadvies ganzenbeheer heeft gemaakt. Dat advies is bestuurlijk opgepakt, wat opnieuw heeft geresulteerd in een brede achterbanraadpleging. Het advies en de reacties uit de achterban hebben geleid tot dit beleidsstandpunt dat we dus uitdragen als het standpunt van de KNJV.

Problematiek in de uitvoering van het huidige beleid:

- Standganzen worden in veel (natuur)gebieden nog niet beheerd.
- Onvoldoende coördinatie en coöperatie van alle betrokken partijen.
- Ontwikkeling van nieuwe natte natuur in of nabij agrarische gebieden, hetgeen ganzen aantrekt. Ganzen in natuurgebieden vinden in die natuurgebieden te weinig voedsel en zoeken het in het agrarisch gebied.
- Gescheiden verantwoordelijkheden. Provincie maakt beleid, Rijk betaalt de schade.
- Opnemen van onnodige en bij de uitvoering belemmerende voorwaarden in ontheffingen om ganzen te beheren en/of te bestrijden.
- Niet optimale begrenzingen van foerageergebieden.

KNJV STANDPUNT

Algemeen:

- Jagers zijn maatschappelijk betrokken en stellen zich dienstverlenend op. Zij kunnen een substantiële bijdrage leveren aan de oplossing van problemen, maar kunnen dat niet alleen.
- Primair voelen jagers zich verantwoordelijk voor de natuur en gaan daar respectvol mee om. Duurzame benutting uit populaties tijdens het jachtseizoen – de periode dat dieren weerbaar zijn – maakt daar een cruciaal onderdeel van uit. Dat is ook vastgelegd in de gedrags- en weidelijkheidsregels van de KNJV.
- Dat betekent ook dat bepaalde ingrepen bij standganzen niet als weidelijk worden ervaren en er geen draagvlak is om die als jager uit te voeren.
- Om de ganzenproblematiek effectief te kunnen aanpakken moeten de randvoorwaarden zoveel mogelijk landelijk gecreëerd en generiek mogelijk gemaakt worden. Dat voorkomt provinciale versnippering, onduidelijkheid en onnodige belemmeringen bij de uitvoering.

Standganzen:

Om de standganzen succesvol en duurzaam naar een aanvaardbaar niveau terug te brengen – een streven dat door de nationale overheid en maatschappelijke organisaties (G8/G7) is

uitgesproken – moet een breed palet aan maatregelen en instrumenten kunnen worden ingezet. De overheid moet daarbij kaderstellend zijn en de juiste voorwaarden scheppen.

Daarbij moet volgens de KNJV ingezet worden op:

- Inzet van generieke instrumenten, geen provinciale versnippering in mogelijkheden en voorwaarden.
- Geen onnodig beperkende en belemmerende voorwaarden bij de uitvoering van maatregelen.
- Gecoördineerde en praktische inzet van alle partijen op regionaal/lokaal niveau. Provincie – FBE – WBE. Werkbare afspraken maken en die ook tot uitvoering brengen.
- Mogelijkheid bieden tot jaarrond ingrijpen. Standganzen verblijven jaarrond in Nederland. Jagers kunnen daaraan buiten de broedperiode – zoals in het jachtseizoen – een prima bijdrage leveren. Andere mogelijk noodzakelijke ingrepen kunnen door andere betrokken partijen worden uitgevoerd.
- Met de generieke mogelijkheden tot regionaal en lokaal maatwerk komen.
- Faunabeheerplannen voor standganzen herijken en met bovenstaande inzet uitvoeren en de schade goed regelen wanneer ganzen en (natuurlijk ook) smienten op de jachtlijst staan.

Trekganzen:

- Voorlopig het Beleidskader winterganzen en smienten voortzetten.
- Voor de langere termijn ganzen en smienten op de wildlijst van de Wet Natuur plaatsen. Naast duurzame benutting en schadepreventie, geeft dit tevens een impuls aan de populatiereductie van standganzen.
- Meer aandacht geven aan de internationale aspecten van trekganzen, het flyway management. Nederland speelt een belangrijke rol in de flyway van trekganzen, maar is tegelijkertijd slechts één van de schakels. Er zijn immers vele aspecten die de populatiedynamica van trekganzen beïnvloeden.

Exotische ganzen:

De (interpretatie van de) Flora- en Faunawet levert op dit punt problemen op. Hoewel exoten een landelijk thema vormen, waarover internationaal afspraken zijn gemaakt, zijn er op dit moment grote provinciale verschillen in de mogelijkheden om exoten te bestrijden. De KNJV pleit ook hier voor de inzet van een generiek instrumentarium. Exotenbestrijding zou centraal geregeld moeten worden. Daarbij moet een realistisch perspectief worden gehanteerd. Van bepaalde exoten zoals de nijlgans mag worden aangenomen dat de stand zich niet meer naar nul laat terugbrengen. Die soorten zullen effectief moeten worden teruggebracht en vervolgens worden beheerd. De KNJV sluit aan bij de intentie van de rijksoverheid ten aanzien van invasieve exoten (weren, elimineren en beheren). Dit moet worden geborgd in de Wet Natuur.